

Νοέμβριος 2011

Ε.Μ.Π_ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
Δ.Π.Μ.Σ. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ – ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ – ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ: ΣΟΦΙΑ ΑΥΓΕΡΙΝΟΥ – ΚΩΛΟΝΙΑ

Τίτλος: «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης». Χωρικές επιπτώσεις της αναδιάρθρωσης: Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης & Δήμος Αγ. Νικολάου.

Ίρις Περουλιού – Σεργάκη

Περίληψη

Η παρούσα εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών: Αρχιτεκτονική – Σχεδιασμός του Χώρου, κατεύθυνση Β': Πολεοδομία – Χωροταξία, του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, υπό την επίβλεψη της καθηγήτριας Κα. Σοφία Αυγερινού – Κολώνια.

Η εργασία αυτή προσπαθεί να ερευνήσει θέματα που έχουν τις βάσεις τους σε διαφορετικές χωρικές κλίμακες. Έτσι, στο πρώτο κεφάλαιο ερευνάται πώς οι ευρωπαϊκές χωρικές πολιτικές επηρεάζουν τον σχεδιασμό στην Ελλάδα. Διαθρωπτικές επιλογές αυτών των χωροταξικών πολιτικών είναι η βιώσιμη ανάπτυξη, η συνοχή και η διακυβέρνηση. Στα πλαίσια της κρατικής αναδιάρθρωσης συντελούνται αλλαγές στο ρόλο του κράτους, στη μεταβίβαση εξουσιών σε τοπικό επίπεδο, καθώς αναζητούνται νέες μορφές διακυβέρνησης που εμπλέκουν νέους «παίκτες».

Στο δεύτερο κεφάλαιο, περιγράφεται το αυτοδιοικητικό σύστημα πέντε ευρωπαϊκών χωρών: Γερμανίας, Σουηδίας, Ιταλίας, Ισπανίας και Γαλλίας. Γίνεται μια προσπάθεια καταγραφής της διεθνούς εμπειρίας, μέσα από τη συγκριτική αξιολόγηση αυτών των παραδειγμάτων, ώστε να αξιοποιηθούν για τη μελέτη του Ελληνικού μοντέλου. Αυτές οι χώρες επιλέχθηκαν λόγω της αναφοράς τους, ως πρότυπα, στην «Αιτιολογική Έκθεση» για το Σχέδιο Καλλικράτης.

Στο τρίτο κεφάλαιο, καταρχάς γίνεται μια ιστορική περιγραφή της αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα, που σκοπεύει στην κατανόηση της ιστορικότητας του θεσμού από το

1821 μέχρι σήμερα. Στη συνέχεια, περιγράφεται η φιλοσοφία στην οποία εντάσσεται το Σχέδιο Καλλικράτη αλλά και η ανάλυση των βασικών επιλογών του νόμου μέσα από την «Αιτιολογική Έκθεση» σε σχέση με τις προτάσεις της ΚΕΔΚΕ και μελέτες του ΙΤΑ.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, αναλύονται τα χωρικά χαρακτηριστικά της περιφέρειας Κρήτης σε συνδυασμό με τον επίσημο σχεδιασμό και καταγράφονται οι ενδοπεριφερειακές ανισότητες. Τέλος, το πέμπτο κεφάλαιο επικεντρώνεται στην εφαρμογή του σχεδίου Καλλικράτη στην χωρική ενότητα Κρήτης. Σε πρώτο επίπεδο, γίνεται μια ιστορική περιγραφή των αυτοδιοικητικών θεσμών. Περιγράφονται οι αλλαγές στις οριοθετήσεις των νέων δήμων, τόσο σε σχέση με την προϋπάρχουσα κατάσταση όσο και με την πρόταση του ΙΤΑ. Τέλος, περιγράφονται οι χωρικές αντιθέσεις στο νέο Δήμο Αγίου Νικολάου και αναλύονται τα προβλήματα σε τοπικό επίπεδο, όπως προκύπτουν από την επιτόπια έρευνα και τις συνεντεύξεις με εκπροσώπους φορέων και προνομιακούς πληροφορητές.

Ίρις Περούλιου – Σεργάκη,

Αρχιτέκτων Μηχανικός Δ.Π.Θ., ΔΠΜΣ Αρχιτεκτονική – Σχεδιασμός του Χώρου:
Πολεοδομία- Χωροταξία, Ε.Μ.Π.,

Αθήνα, τηλ: +30 694 78 499 84, irisserpe@gmail.com

Summary

This thesis was carried out in the context of the Inter-Departmental Postgraduate Course in Architecture - Spatial Design - Urban and Regional Planning direction, of the NTUA Architectural Engineering Faculty, under the supervision of Professor Sofia Avgerinou-Kolonia. The thesis deals with the spatial consequences of the re-organization and the analysis of the philosophy of the following law 3852/10: “New architecture of self-government and decentralized administration- Kallikrates Program”.

The aim of this thesis is to investigate issues based on different spatial scales. The first chapter looks into the ways European spatial policies affect regional planning in Greece. Structural choices of these policies are sustainable development, coherence and governance. In the context of government reorganization, changes are being conducted

to the state's role and the transmission of power to a local level, in search of new forms of governing that involve actors.

The second chapter describes the self-government system of five European countries: Germany, Sweden, Italy, Spain and France. These five countries were chosen, as the "Preamble" of Kallikrates Program refers to them as models. Through a comparative evaluation of these examples, an attempt to document the international experience is made, in order to use it in the study of the Greek model.

The third chapter starts with a historical description of self-government in Greece which aims in understanding the historicity of the institution from 1821 until today. The chapter continues with a description of the general philosophy in which Kallikrates Program is placed and the analysis of the law's basic options according to the "Preamble" in relation to proposals made by the Central Union of Municipalities and Communities of Greece and studies by the Institute for Local Government.

In the fourth chapter the spatial characteristics of the region of Crete in combination with official regional planning are analyzed, and the inequalities inside the region are documented.

The fifth and last chapter focuses into the practice of Kallikrates Program in the spatial unity of Crete. It begins with a historical documentation of self-government institutions. The changes in the borders of new municipalities are described, in relation both to the former condition and to the proposal of the Institute for Local Government. In conclusion, the spatial contradictions in the new Municipality of Agios Nikolaos are described and the local problems are discussed, resulting from research on the spot and interviews with local organizations' representatives and preferential informers.

Iris Perouliou – Sergaki,

Architect Engineer D.U.Th. (Democritus University of Thrace), Program of Postgraduate Studies, «Architecture - Spatial Design / Urban and Regional Planning», N.T.U.A. (National Technical University of Athens),

Athens, tel: +30 694 78 499 84 irisserpe@gmail.com